

Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Ruimte
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Datum: 12 mei 2026
Onderwerp: Zienswijze concept Omgevingsverordening 2026

Geachte leden van de Gedeputeerde Staten,

Namens NMF Limburg, Natuurmonumenten en het Limburgs Landschap reageren wij op de concept-Omgevingsverordening 2026. Gelijktijdig met deze brief dienen wij, ter concretisering van deze zienswijze, in de bijgevoegde Excelbijlage voorstellen in op artikelniveau. In bijlage 1 is hiervan een beknopt overzicht van onze toelichting en toevoeging per artikel weergegeven.

Beleidsarme invulling staat haaks op eigen LOS-aanpak

Binnen het LOS-proces verschillen de opvattingen over de aanpak van natuurherstel en de stikstofimpasse, maar er is consensus over één punt: zonder juridisch geborgde aanpak komt vergunningverlening niet op gang. De eerdere toets door Pels Rijcken bevestigde dat het LOS op zichzelf onvoldoende is. Het LOS beoogt uiterlijk eind 2027 vergunningverlening weer mogelijk te maken, waarbij zoning en regels in de omgevingsverordening expliciet als cruciale voorwaarde zijn benoemd. Tegen die achtergrond is het zorgelijk dat de verordening op essentiële punten beleidsarm blijft; Behalve artikel 10.15 ammoniakemissie van dierverblijven – die overigens niet nieuw is – is geen enkele extra regel opgenomen om de belasting van stikstof te verminderen. Het LOS stelt zelf dat generieke provinciale maatregelen – waaronder regels in de verordening – breed inzetbaar zijn en waar nodig later kunnen worden aangepast of vervangen door effectievere (gebiedsgerichte) maatregelen. Bijsturing is dus expliciet onderdeel van de aanpak. Dat betekent dat er geen reden is om noodzakelijke generieke provinciale regels in de verordening nu niet op te nemen.

Overgangsgebieden onvoldoende beschermd

Juist in overgangsgebieden rond Natura 2000-gebieden – die essentieel zijn voor natuurherstel – ontbreken aanvullende instructieregels. Voor de 'externe werking' op NNN geldt slechts een motiveringsplicht, maar zelfs deze plicht geldt niet voor de zone rondom de meest kwetsbare gebieden. Dit betekent zelfs een verslechtering ten opzichte van de huidige verordening (groenblauwe mantel, Verordening 2024), waarin voor delen van deze gebieden wel een motiveringsplicht geldt. De keuze om deze minimale bescherming hier los te laten ten opzichte van andere kaartlagen in de groenblauwe landbouwzone is niet navolgbaar gezien de opgaven.

De bestaande regels zijn bovendien inconsistent in overgangsgebieden: beperkingen gelden vooral voor nieuwvestiging en uitbreiding van landbouw en bebouwing, terwijl voor energieopwekking, bedrijventerreinen, glastuinbouw, ontgrondingen en andere ingrepen in grote delen van de overgangsgebieden nauwelijks kaders bestaan.

Wat geldt wel en niet voor overgangsgebieden

Door overige instructieregels is in overgangsgebieden (als onderdeel van de groenblauwe landbouwzone) alleen nieuwvestiging of uitbreiding toegestaan voor biologische agrarische bedrijven en is nieuwe woningbouw (incl. shortstay) en recreatie alleen toegestaan in monumentale gebouwen.

Daar tegenover staat dat waar zonne-energie niet is toegestaan in bestaand bos- of natuurgebied binnen de groenblauwe landbouwzone, in de overige (grote) delen van overgangsgebieden geen beperkingen gelden. Voor windenergie en vooral ook alle andere vormen van energieopwekking of batterijopslag gelden geen regels in overgangsgebieden.

Voor glastuinbouw staat dat de Provincie streeft naar "een geleidelijke afbouw van glastuinbouw op minder duurzame locaties. Dit betekent dat vergroting van een bouwvlak van een glastuinbouwbedrijf niet is toegestaan in het Natuurnetwerk Limburg en de groenblauwe landbouwzone. Tot actualisatie glastuinbouwbeleid geldt echter de oorspronkelijke begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg en Groenblauwe mantel." Op de kaarten lijkt er veel overlap te zijn tussen (met name) uitbreidingsgebied 2 glastuinbouw en de overgangsgebieden (én natte laagten en beekdalen) van de groenblauwe landbouwzone. Dit is zeer onwenselijk gezien de grote opgaven die in dit gebied gaan landen.

Voor nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijventerreinen (van Provinciaal belang) staan geen regels met betrekking tot zoning, laat staan specifiek voor overgangsgebieden. Voor ontgrondingen zijn helemaal geen instructieregels in relatie tot de zoning opgenomen. Ontgrondingen zouden niet mogen plaatsvinden binnen het NNL, de overgangsgebieden, gebieden met kwetsbare hydrologie zoals het Maasdal, beekdalen en veengebieden, in gebieden waar ontgroning leidt tot verdroging of verstoring van beschermde soorten en habitattypen.

Bestaande functies en grondgebruik vogelvrij

Zonder beperkingen voor bestaande functies, die gelden als drukfactor op de natuur, en van invloed zijn in de groenblauwe landbouwzone (en specifiek in de overgangsgebieden) ontbreekt überhaupt een geborgde aanpak voor natuurherstel. Het gaat dan bijvoorbeeld om mestaanwending, grondwateronttrekking en gewasbescherming. Ook gelden er teveel uitzonderingen voor wat betreft het toestaan van verblijfsrecreatie. Andere provincies laten zien dat beperking via regels wél kan, met concrete normen en verboden voor bemesting, grondgebruik en emissies in overgangszones. Limburg blijft hier duidelijk bij achter.

Voortvarendheid van andere provincies als voorbeeld

In Utrecht geldt binnen de 250 meter brede overgangsgebieden een norm van maximaal 100 kg stikstof/ha/jaar uit dierlijke mest en een verbod op het gebruik van kunstmest en RENURE (via omgevingsverordening en per begin 2027 van kracht).

De Provincie Gelderland heeft stikstofstroken van (ongeveer) 500 meter breed ingesteld waarbinnen voor álle sectoren, niet alleen de landbouw, beperkingen gelden. Voor de landbouw geldt naast verplichte stalmodernisering en een verbod op nieuwe veehouderijen, een verbod op stikstofhoudende kunstmest, scheuren van grasland én verplicht gebruik van emissieloze mobiele werktuigen.

In Noord-Brabant zetten ze binnen de overgangsgebieden in op een vergunningplicht bij nieuw gebruik (t.o.v. de referentiesituatie –1994 of 2004) van gewasbeschermingsmiddelen en grondwateronttrekkingen.

Voorlopig geen zicht op natuurherstel, vergunningverlening óf perspectief

Er wordt veel nadruk gelegd op de gebiedsprocessen, in het LOS en in de omgevingsverordening. Als partners zien we dat de gebiedsprocessen tot nu toe traag op gang komen. Zonder duidelijke opdracht, instrumenten, middelen en kaders in de gebiedsprocessen zullen deze trajecten niet tot de nagestreefde producten en resultaten leiden. Dit werkt eerder vertragend, zeker omdat actualisatie van de verordening zelf al een tijdrovend proces is. De Provincie spreekt over meer iteratieve aanpassingen van de verordening in de toekomst, maar het is onduidelijk hoe dit proces eruit zal zien en of het daadwerkelijk sneller kan. Tot die tijd ontbreekt een duidelijk perspectief voor agrarische blijvers, blijft vergunningverlening feitelijk op slot én kunnen ongewenste ontwikkelingen planologisch doorgang vinden in cruciale overgangsgebieden.

Conclusie

Wij pleiten daarom voor het nu al opnemen van gerichte instructieregels in de omgevingsverordening, in lijn met de eigen uitgangspunten van het LOS en voorbeelden uit andere provincies. Laat de uitkomsten van de gebiedsprocessen een verder aanscherping zijn van deze instructieregels in plaats van het startpunt. We verzoeken de Gedeputeerde om niet de uitkomst van de gebiedsprocessen af te wachten maar nu al het totaalpakket van LOS/POVI/Verordening te laten toetsen door Pels Rijcken.

Met vriendelijke groet,

Namens Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg, Stichting Het Limburgs Landschap en Vereniging Natuurmonumenten.

Harry Boesten, Bestuurder NMF Limburg

Bijlage Omgevingsverordening – Zienswijze NMF Limburg

Onderstaand document bevat alle aangeleverde zienswijzen uit het Exceloverzicht. Per onderdeel zijn hoofdstuk, artikel, toelichting en verzoek uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 – Artikel 3.2 lid 2

Toelichting

Het waterbeheerprogramma expliciteert onvoldoende welke juridische en bestuurlijke instrumenten beschikbaar zijn en hoe die in samenhang worden ingezet.

Verzoek

Toevoeging lid g over inzet van beschikbaar instrumentarium, samenwerking en afstemming tussen overheden.

Hoofdstuk 3 – Artikel 3.2 lid 3

Toelichting

Het waterbeheerprogramma expliciteert onvoldoende of de gekozen mix van instrumenten daadwerkelijk toereikend is.

Verzoek

Toevoeging lid c over borging uitvoering, inzet instrumenten en motivering van gekozen mix.

Hoofdstuk 3 – Artikel 3.5 lid 2

Toelichting

De huidige tekst sluit onvoldoende aan op de huidige klimaataanpak en het Deltaprogramma Klimaatadaptatie.

Verzoek

Uitbreiding met hittestress, thermische belasting en gevolgen voor waterkwaliteit en ecologische kwaliteit.

Hoofdstuk 3 – Artikel 3.6 lid 5

Toelichting

De huidige motiveringsplicht zonder materiële binding vormt een zwakke schakel voor waterveiligheid.

Verzoek

Afwijking van adviezen alleen toestaan indien aantoonbaar geen verslechtering optreedt en opnieuw advies is ingewonnen.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.4 lid 4

Toelichting

Er is behoefte aan een omslag van reguleren van grondwateronttrekkingen naar afbouwen richting nul-onttrekking.

Verzoek

Toevoeging van beleid gericht op beëindiging van grondwateronttrekkingen in hydrologische bufferzones.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.5 lid 1

Toelichting

Het systeem stuurt nu vooral op aantallen putten terwijl de echte belasting wordt bepaald door debiet en volume.

Verzoek

Vergunningverlening koppelen aan maximaal vergund volume en pompcapaciteit.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.5 lid 4

Toelichting

Een structurele reductie van grondwateronttrekkingen ontbreekt.

Verzoek

Toevoeging van een geleidelijke reductie van grondwateronttrekkingen voor beregening en bevoeiing.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.5 lid 5

Toelichting

De beoordeling van vergunningen moet gebaseerd zijn op daadwerkelijke en cumulatieve effecten.

Verzoek

Toetsing laten plaatsvinden op basis van pompcapaciteit én verwachte onttrekkingsvolumes.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.6 lid 2

Toelichting

Bescherming van waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden is essentieel.

Verzoek

Vergunningplicht voor toepassing van AVI-bodemas en metaalslakken behouden.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.7 lid 2

Toelichting

Kleine en vrijgestelde onttrekkingen blijven buiten beeld terwijl de optelsom hydrologisch bepalend kan zijn.

Verzoek

Toevoeging van integraal monitoringskader voor cumulatieve effecten van grondwateronttrekkingen.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.10/4.30

Toelichting

Bescherming van grondwaterkwaliteit tegen bestrijdingsmiddelen is noodzakelijk.

Verzoek

Verbod op gebruik van bestrijdingsmiddelen bij overschrijding van signaleringswaarden.

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.10/4.11

Toelichting

Bescherming van grondwaterkwaliteit tegen bestrijdingsmiddelen is noodzakelijk.

Verzoek

Toevoegen van activiteit 'gebruik van bestrijdingsmiddelen'

Hoofdstuk 4 – Artikel 4.57

Toelichting

Ook voor meststoffen zou een beschermingsregime moeten gelden vergelijkbaar met bestrijdingsmiddelen.

Verzoek

Toevoeging van bepalingen die verslechtering van grondwaterkwaliteit door meststoffen voorkomen.

Bijlage 5 Verboden milieubelastende activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Toelichting

Akkerbouw en teelt van vollegrondsgroente leveren een grote belasting op voor grondwaterkwaliteit.

Verzoek

Toevoeging van akkerbouw en teelt van vollegrondsgroente aan relevante bepalingen.

Hoofdstuk 6 – Artikel 6.3 lid 1

Toelichting

24-uursgemiddelden beschermen onvoldoende tegen piekgeluiden.

Verzoek

Opnemen van maximale piekwaarden en eventnormen voor stiltegebieden.

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.6

Toelichting

De huidige regeling bevat vooral een motiveringsplicht zonder harde normen voor beekdalen.

Verzoek

Nieuwe bebouwing alleen toestaan indien waterbergend vermogen behouden blijft en negatieve effecten op waterhuishouding uitblijven.

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.8

Toelichting

Nieuwe functies op hellingen mogen niet leiden tot extra afstroming en erosie.

Verzoek

Toevoeging van harde voorwaarden voor behoud van infiltrerende en waterbergende werking.

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.6 lid 2

Toelichting

Motiveringsplicht is te vrijblijvend en moet worden vertaald naar geen verslechtering.

Verzoek

Omgevingsplan moet waterberging, natuurwaarden en landschappelijke kwaliteiten waarborgen.

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.4-7.12

Toelichting

Landschappelijke kernkwaliteiten moeten actief worden versterkt.

Verzoek

Verplichte fysieke versterking van landschappelijke kernkwaliteiten opnemen.

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.11

Toelichting

Overgangsgebieden rond Natura 2000 verdienen juist een sterker beschermingsregime.

Verzoek

Uitbreiding van artikel 7.11 met bescherming tegen stikstof, verdroging, versnippering en verstoring en verontreiniging (zoals slechte waterkwaliteit).

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.12

Toelichting

Compensatie mag pas plaatsvinden nadat alternatieven voor behoud of verbetering zijn onderzocht.

Verzoek

Compensatie alleen toestaan indien aantasting niet kan worden voorkomen.

Hoofdstuk 7 – Artikel 7.13

Toelichting

Voor groenblauwe landbouwzone en NNL is een strakkere formulering noodzakelijk.

Verzoek

Ontwikkelingen alleen toestaan indien kenmerken en identiteit van het gebied behouden blijven.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.5 lid 2

Toelichting

Het tweede lid ondermijnt de eis uit lid 1 dat sprake moet zijn van kwaliteitsverbetering.

Verzoek

Wijziging zodat ingrepen leiden tot verbetering van kwaliteit en oppervlakte van NNL.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.5 lid 1

Toelichting

Er ontbreekt een duidelijke bovengrens voor kleinschalige ingrepen.

Verzoek

Vrijstelling beperken tot maximaal 0,5 hectare.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.2

Toelichting

Externe werking van het Natuurnetwerk Limburg moet expliciet worden vastgelegd.

Verzoek

Instructieregels toevoegen voor ontwikkelingen buiten NNL met mogelijke negatieve effecten.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.2 NNL

Toelichting

Uit een toets zal moeten blijken of deze (en vooral ook andere) activiteiten een negatief effect hebben.

Verzoek

Verzoek om de zeer specifieke 'natuurbegraafplaatsen, trainingsvelden, voedselbos en voorzieningen' verwijderen.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.2 natuurcompensatie

Toelichting

Natuurcompensatie mag niet meetellen als uitbreiding van het Natuurnetwerk Limburg.

Verzoek

Compensatie en uitbreidingsopgave afzonderlijk registreren.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.2 natuurinclusief

Toelichting

Natuurinclusiviteit moet juridisch bindend worden vastgelegd.

Verzoek

Verplaatsing van natuurinclusieve eisen uit toelichting naar regels.

Hoofdstuk 8 – Artikel 8.8

Toelichting

De motiveringsplicht voor natuurbekzones is te vrijblijvend.

Verzoek

Alleen activiteiten toestaan die geen afbreuk doen aan natuurbekzones.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.17

Toelichting

Er is behoefte aan voorzienbare afbouw van meststoffen (waaronder stikstof)- en bestrijdingsmiddelengebruik.

Verzoek

Normen voor (stikstof)bemesting en verbod op kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.2 lid 3 en lid 4

Toelichting

Grondwaterbeschermingsgebieden moeten expliciet worden uitgesloten.

Verzoek

Toevoeging dat locatie niet in waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied mag liggen.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.7

Toelichting

Uitbreiding van glastuinbouw in overgangsgebieden belemmert toekomstige opgaven voor water en natuur.

Verzoek

Vergroting van bouwvlakken voor glastuinbouw uitsluiten in NNL en groenblauwe landbouwzone.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.7 lid 3

Toelichting

Het begrip toekomstbestendige locatie is onvoldoende SMART geformuleerd.

Verzoek

Beekdalen, natte laagten en overgangsgebieden expliciet uitsluiten als toekomstbestendige locatie.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.8

Toelichting

Bescherming van grondwater moet expliciet worden geregeld.

Verzoek

Toevoeging dat locatie niet in waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied ligt.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.9

Toelichting

De huidige regels sturen te sterk op vergisting en beperken compostering en bokashi.

Verzoek

Differentiatie tussen energiegerichte en bodemgerichte verwaarding aanbrengen

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.9 wijziging

Toelichting

De 5%-norm belemmert bodemgerichte toepassingen.

Verzoek

5%-norm uitsluitend toepassen op vergistingsinstallaties.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.9 uitzondering

Toelichting

Kleinschalige bodemgerichte verwaarding moet mogelijk blijven.

Verzoek

Uitzondering opnemen voor compostering en vergelijkbare toepassingen.

Hoofdstuk 10 – Artikel 10.10

Toelichting

Regionale beschikbaarheid van mest is belangrijk voor kringlooplandbouw.

Verzoek

Bepaling over regionale mest binnen straal van 20 km behouden.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.10 lid 2

Toelichting

De regeling adresseert onvoldoende de cumulatieve impact van geclusterde bedrijvigheid.

Verzoek

Vorkomen van aaneengesloten bedrijfsstructuren.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.10

Toelichting

De toelichting bevat feitelijk juridisch bindende regels.

Verzoek

Verplaatsing van bepalingen over zonering van bedrijventerreinen naar regels.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.10 NNL

Toelichting

Nieuwe bedrijventerreinen passen niet binnen beschermingsregime van NNL.

Verzoek

NNL als 'Nee' bestemmen voor bedrijventerreinen.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.11

Toelichting

Ook bedrijventerreinen van provinciaal belang horen niet thuis in NNL.

Verzoek

Verbod binnen NNL ook laten gelden voor provinciaal belang.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.14 lid h

Toelichting

Uitponding: De opgenomen uitzonderingsclausule – waarbij gemeenten met centrale beslissingsbevoegdheid alsnog uitponding kunnen toestaan – is risicovol en ongewenst.

Verzoek

Dit moet geschrapt worden.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.14

Toelichting

Strikte voorwaarden voor tijdelijke huisvesting: In de praktijk worden termijnen (10 jaar) verlengd.

Verzoek

Zorg dat na deze termijn geen uitzonderingen meer mogelijk zijn en zorg voor een concretisering van het percentage (voorstel: minimaal 50% of het merendeel) van de inkomsten dat gebruikt wordt voor de revitalisering of sanering van het verblijf of natuurtonwikkeling na afloop.

Hoofdstuk 12 – Artikel 12.14

Toelichting

Wij missen een duidelijke passage over toezicht en handhaving van de regels aangaande verblijfsrecreatie. Nu worden plannen voor nieuwe huisjesparken vaak beargumenteerd omdat deze een "verbetering" vormen, maar dat is dan ten opzichte van een situatie waar in strijd met de regels wildgroei is ontstaan. Hiermee wordt slecht gedrag beloond.

Verzoek

Wij verzoeken u toe te voegen dat veranderingen in het aanbod van verblijfsrecreatie alleen in overweging worden genomen door de provincie, als de gemeente heeft aangetoond de handhaving op orde te hebben, en illegaal gebruik is beëindigd.

Hoofdstuk 13 – Artikel 13.3

Toelichting

Een enkele motiveringsplicht voor zonnepanelen is te vrijblijvend.

Verzoek

Geschikt en minimaal 50% van geschikt dakoppervlak benutten voor zonne-energie.

Hoofdstuk 13 – Artikel Algemeen

Toelichting

Er is een onevenwichtige focus op duurzame energiebronnen terwijl andere energieactiviteiten minder gereguleerd zijn.

Verzoek

Ook voor grootschalige groengas-, waterstof- en nucleaire installaties een provinciaal kader ontwikkelen.

Hoofdstuk 14 – Artikel 14.2

Toelichting

De effecten van ontgrondingen op kwetsbare gebieden zijn te groot en dienen deze activiteiten dienen uitgesloten te worden.

Verzoek

Ontgrondingen uitsluiten in kwetsbare gebieden, zoals natuur, beekdalen en het maasdal.

Hoofdstuk 14 – Artikel 14.2

Toelichting

Motiveringsplicht opnemen voor ontgrondingen.

Verzoek

Elke aanvraag dient aantoonbaar bij te dragen aan doelstellingen.

Bijlage IX – Artikel 5.1d

Toelichting

De verlaging van compensatietoelagen voor categorie 4 natuur is onvoldoende onderbouwd.

Verzoek

Toeslag van 600% behouden voor categorie 4 natuur.

Hoofdstuk Bijlage IX – Artikel 9 lid 1

Toelichting

Compensatie binnen nog niet gerealiseerd NNL mag niet leiden tot verlies aan netto natuurwinstoppervlakte.

Verzoek

Compensatie alleen toestaan indien omvang van NNL ten minste gelijk blijft.

Hoofdstuk 16 – Artikel 16.5

Toelichting

Gegeven eerdere kritische rapporten is structurele monitoring van natuurcompensatie noodzakelijk.

Verzoek

Uitbreid monitoringsstelsel voor natuurcompensatie opnemen.